

**МОНГОЛ УЛСЫН
БОЛОВСРОЛЫН САЙД**

14200 Улаанбаатар хот, Сүхбаатар дүүрэг,
Бага тойруу 44, Засгийн газрын III байр,
Утас: 26-22-27, И-мэйл: letter@moe.gov.mn
Вэб сайт: moe.gov.mn

2025.01.20 № 1/248
танай 2025.01.07 -ны № 01 -т

Хариу хүргүүлэх тухай

Таны ирүүлсэн "Боловсролын зээлийн сангийн үйл ажиллагааны хэрэгжилтийн талаар" асуулттай танилцаж, холбогдох хариуг хүргэж байна.

Асуулт 1. Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн санаачилсан Илгээлт 2100 хөтөлбөрийн хүрээнд 2024-2025 оны хичээлийн жилийн сонгон шалгаруулалтай холбоотой өргөдөл, гомдлыг судлан үзэхэд Боловсролын яаманд давхардсан тоогоор 15 өргөдөл ирсэн байна. Эдгээр өргөдлийг судлан үзэхэд Засгийн газрын 2024 оны 102 дугаар тогтоолын 1.9 буюу өрхийн нэг гишүүн, хамран сурах тойргийн асуудал түгээмэл байна. Монгол Улсын Ерөнхийлөгч, Монгол Улсын Ерөнхий сайдын нэрэмжит тэтгэлгийн сонгон шалгаруулалтыг Засгийн газрын 2024 оны 102 дугаар тогтоолд тодорхой тусгаж өгсөн, Боловсролын яамны харьяа БҮТ, БЕГ, БЗС, БМТ төв гэсэн байгууллагуудын системээр дамжуулан мэдээллийг солилцож, тухайн баазад суурилан сонгон шалгаруулалтыг зохион байгуулдаг.

Багш, ажилтны хүүхдийн сургалтын төлбөрийн тэтгэлгийн асуудлаар Засгийн газрын 2024 оны 103 дугаар тогтоолын 2.3.6 дэх заалтад заасан "тасралтгүй 15 жил" ажилласан байх заалттай холбоотой гомдол түгээмэл байна. Боловсролын зээлийн сангаар олгож буй гадаадад суралцагчдын зээл, тэтгэлгийн сонгон шалгаруулалтыг цахимжуулах ажлыг журмын шинэчлэлд тусган хэрэгжүүлнэ.

Асуулт 2. Боловсролын зээлийн сангийн зээлийн эргэн төлөлт 2024 онд нийт 14.4 тэрбум төгрөгт хүрч, өмнөх оноос 15 хувиар өссөн. Зээлийн эргэн төлөлтийг хөтөлбөр тус бүрээр авч үзвэл хөнгөлөлттэй зээл 363.18 сая төгрөг буюу өнгөрсөн оноос 52 хувь, оюутны хөгжлийн зээл 11.5 сая төгрөг буюу өнгөрсөн оноос 46 хувиар тус тус өссөн бол гадаадын дээд боловсролын сургалтын байгууллагад суралцагчдын зээл 2.4 тэрбум төгрөг төлөгдөж өнгөрсөн оноос 43 хувиар буурсан. Зээлийн эргэн төлөлтийг сайжруулах зорилгоор 2024 оны 11 дүгээр сараас эхлэн оюутны хөгжлийн зээл, хөнгөлөлттэй зээл болон дэлхийн шилдэг их дээд сургуульд зээлээр суралцсан иргэдэд зориулан e-mongolia цахим системээр дамжуулан "зээлийн мэдээлэл" хүргэх үйлчилгээг нэвтрүүлсэн.

Дотоодын дээд боловсролын сургалтын байгууллагын суралцагчдад "Хөнгөлөлттэй зээл"-ийг 1992-2016 онд олгосон бөгөөд Засгийн газрын 2004 оны 22 дугаар тогтоолоор 1992-2004 оны суралцагчдын зээлийг бүрэн чөлөөлсөн, Засгийн газрын 2008 оны 178 дугаар тогтоолоор "голч дүн 2.8, эзэмшсэн мэргэжлээрээ 2 болон түүнээс дээш жил ажилласан" шалгуурыг хангасан төгсөгчдийг зээлээс чөлөөлж байна.

Одоогоор Боловсролын зээлийн санд 2004-2016 онд хөнгөлөлттэй зээлээр суралцаж төгссөн нийт 12799 зээлдэгчийн 14.1 тэрбум төгрөгийн зээл бүртгэлтэй байна. Уг зээлийг Монголбанкны зээлийн мэдээллийн санд бүртгүүлэх талаар албан бичигт "...зээлийн мэдээллийн тухай хуулийн 28 дугаар зүйлийн 28.2 дахь хэсэгт заасны дагуу зээлийн мэдээллийг Монголбанкны зээлийн мэдээллийн санд мэдээлэл өгөх, авах гэрээ хийгдсэн

огнооноос үл хамааран нөхөж илгээх боломжтой" талаар мэдээлэл ирүүлсний дагуу зээлийн мэдээллийн санд хүргүүлэх бэлтгэл ажлыг эхлүүлсэн.

Зээлийн эргэн төлөлтийг сайжруулах хүрээнд 7 аймаг, 2 дүүргийн прокурорын байгууллагуудтай хамтран ажиллаж, холбогдох арга хэмжээг авч хэрэгжүүлж байна. Оюутны хөгжлийн зээл нь 2016 оноос эхэлсэн бөгөөд зээлийн эргэн төлөлтийг сайжруулах зорилгоор e-Mongolia цахим системээр дамжуулан "зээлийн эргэн төлөлтийн график"-ийг 2025 оны 2 дугаар сараас эхлэн зээлдэгчид хүргэх бэлтгэл ажил хангагдсан.

Гадаадын дээд боловсролын сургалтын байгууллагыг 1997 оноос хойш суралцаж төгссөн бүх төгсөгчдийн зээлийн эргэн төлөлтийн хуваарийг үүсгэж, Монголбанк руу "зээлдэгчийн зээлийн мэдээлэл"-ийг нийлүүлэх бэлтгэл ажил хангагдаж байна.

Дэлхийн шилдэг их сургуульд суралцсан (2010-2020) иргэдийн зээлийн эргэн төлөлтийг сайжруулах зорилгоор e-mongolia цахим системээр дамжуулан зээлийн мэдээллийг 2024 оны 11 дүгээр сараас хүргэж, мэдээллээр хангасан. Зээлийн сангийн хуримтлагдсан авлагыг барагдуулах чиглэлээр олон улсын сайн туршлага судлах, хамтран ажиллах хуулийн фирмийг сонгон шалгаруулах зэрэг ажлыг төлөвлөж байна.

Асуулт 3. Оюутны хөгжлийн зээлийн мэдээллийг тусгай программ дээр боловсруулж, Монголбанк руу нийлүүлж байгаа боловч "гадаад зээлдэгчдийн мэдээлэл"-ийг уг программд бүртгүүлэх тохируулга хийгдээгүй, мэдээлэл солилцох боломжгүй байна. Оюутны хөгжлийн зээлийн программыг ашиглан гадаад зээлийн эргэн төлөлтийн мэдээллийг боловсруулах, нийлүүлэх үйл явцад системийн хүчин чадал дутмаг байна. Одоогийн ашиглаж буй 2018 оны программ хангамж болон өгөгдлийн сан нь техникийн болон үйл ажиллагааны шаардлагыг хангаж чадахгүй байгаа нь тулгамдсан асуудал болж байна.

Гадаад зээлдэгчдийн мэдээллийг цахим хэлбэрт шилжүүлэх бэлтгэл ажлын хүрээнд улсын бүртгэлийн газраас регистрийн дугаарын солилцоо болон авлагын мэдээллийг тулгах ажлыг зээлдэгч тус бүрээр хийж эхэлсэн. Боловсролын зээлийн сангийн мэдээллийн системийн архитектурыг боловсруулах удирдлага зохион байгуулалтаар хангах ажлын хэсэг гарсан, Боловсролын Сайдын 2025 оны хөтөлбөр арга хэмжээний зардлын төсөвт сангийн цахим шилжилттэй холбоотой зардлыг санхүүжүүлэхээр тусгасан.

Асуулт 4. Гадаадын болон дотоодын дээд боловсролын сургалтын байгууллагад суралцагчид тэтгэлэг, зээл олгох, буцалтгүй тусламж олгох, дэмжлэг үзүүлэх 13 арга хэмжээнд нийт 158.4 тэрбум төгрөгийн төсөв батлагдсанаас улсын төсвөөс 124.4 тэрбум төгрөг, бусад эх үүсвэрээс 33.6 тэрбум төгрөгийн санхүүжилт олгохоор байна. Уг санхүүжилтийг хэрхэн бүрдүүлэх талаар гэрээний биелэлтийг дүгнэх, биелэлтэд хяналт тавих, гэрээний үүргийн биелэлттэй холбогдуулан өр, авлагыг барагдуулах зорилгоор хуулийн фирмтэй хамтран ажиллана. Мөн зээлийн эргэн төлөлтийг сайжруулах хүрээнд хууль, шүүхийн байгууллагад хандах, өмнөх онуудад үүссэн зээл чөлөөлөлтийн асуудлыг тодорхой болгон эргэн төлүүлэх арга хэмжээг үе шаттайгаар хэрэгжүүлэн 2025 онд нийт 30.0 тэрбум төгрөгийн зээлийн эргэн төлөлтийг төлүүлэх зорилт тавин ажиллаж байна.

Асуулт 5. Засгийн газрын 2024 оны 102 дугаар тогтоолын 4.13 дэх заалтад гадаадын сургалтын байгууллагад магистрын зэргийн өмнөх хэлний бэлтгэл, ахисан түвшний сургалтад суралцах төрийн албан хаагчаас холбогдох шаардлага (журмын 4.12-т заасан нийтлэг шаардлагаас гадна 4.13.1.тухайн салбартаа мэргэжлийн чиглэлээрээ 5-аас доошгүй жил ажилласан үндсэн ажилтан байх; 4.13.2.сүүлийн 3 жилийн гүйцэтгэлийн үнэлгээгээр "маш сайн" буюу 85-аас дээш хувийн үнэлгээ авсан байх; 4.13.3.тухайн байгууллага захиалга өгсөн байх)-ыг хангасан тохиолдолд тухайн байгууллага нь шалгаруулж Боловсролын Сайдын тушаалаар баталгаажуулан БЗС-тай гурван талт гэрээ байгуулна. Төрийн албан хаагчид олгох тэтгэлэг нь 2025 оноос эхлэн хэрэгжих бөгөөд тус хөтөлбөрт 50 суралцагчид, 3.5 тэрбум төгрөгийг (нэг суралцагчид дунджаар

сургалтын төлбөр 20000 ам доллар) зарцуулахаар төлөвлөж байна. Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газар, төрийн захиргааны төв болон төрийн захиргааны байгууллага гадаадын сургалтын байгууллагад суралцуулах суралцагчийн тоо, боловсролын зэргийн хөтөлбөр, мэргэжлийн чиглэл, санхүүжилтийн эх үүсвэрийн мэдээллийг санд жил бүрийн 12 дугаар сарын 01-ний дотор ирүүлэхээр тогтоолд заасан.

Асуулт 6. Багш мэргэжлээр суралцагчдыг дэмжих хүрээнд 2024 онд 4728 суралцагчид 9.6 тэрбум төгрөг, багш ажилтны хүүхдийн сургалтын төлбөрийн тэтгэлэгт 2.0 тэрбум төгрөгийн тэтгэлэг олгосон. Дотоодын сургалтын байгууллагад эрэлттэй болон тэргүүлэх мэргэжлээр суралцагчдыг дэмжих зорилгоор 5208 суралцагчид 10.6 тэрбум төгрөгийн зээл, тэтгэлэг олгосон. Элсэлтийн шалгалтыг 2024-2025 оны хичээлийн жилээс эхлэн жилд хоёр удаа зохион байгуулж, 2025-2026 оны хичээлийн жилд босго оноог 490, орон нутгийн сургуулийн босго оноог 430 болгож 10 оноогоор нэмэгдүүлэв. Дээд боловсролын сургалтын байгууллагын суралцагч ажиллангаа сурах, суралцангаа ажиллах боломжийг бүрдүүлэх хөтөлбөрийг хэрэгжүүлнэ.

Асуулт 7. Хөдөлгөөн засалч, хэл засалч мэргэжлээр суралцагчдын хувьд санхүүжилт нээлттэй байгаа хэдий ч тэтгэлэгт хамрагдах хүсэлт ирээгүй. Нэн эрэлттэй мэргэжлийн хувьд төгсөөд орон нутагт 3 жил, нийслэлд 5 жил ажиллах нөхцөлийг зөвшөөрөхгүй тохиолдол гарч байгаагаас эрэлттэй мэргэжлийн суралцагчид тэтгэлэгт хамрагдах нь бага байгаа тул санхүүгийн дэмжлэгийн нөхцөлийг өөрчлөн сайжруулах чиглэлээр ажиллаж байна. Сургалтын төлбөрийн дотоодын зээлийг эрэлттэй, тэргүүлэх мэргэжил харгалзахгүй олгох, тэтгэлгийн нөхцөлийг гэрээний үүрэгтэй холбох, БЗС-ийн үйлчилгээг олон нийтэд таниулах арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэхтэй холбоотой зардал тодорхой бус байгааг журамд шинэчлэн тусгахаар судалж байна.

П.НАРАНБАЯР

ATA12937 9116621 9024070582